

EUGLENA

PB-PP1B-37037
BELGIE(N) - BELGIQUE

JAAR
GANG **34**
NR. 3

+ UITNEEMBARE
KAMPENBROCHURE

**WELKOM TERUG,
HUISZWALUW**

(C)OP NAAR PARIJS

**21 MAART:
KOERS-AV-FUIF**

LENTE 2015

DRIEMAANDELIJKS NATIONAAL TIJDSCHRIFT VAN JNM

JNM

JE BEESTIGSTE JEUGDBEWEGING

EUGLENA LENTE 2015

INHOUD

- 3** Voorwoord
- 4** Een nieuw likje verf voor je
beestigste jeugdbeweging
- 5** De AOP stelt voor: de 'ik ben gewoon lid'-campagne
- 6** Binnenkort: een nieuwe versie van zangboekje
Het Barbertje
- 6** Koers-AV-Fuif: 21 maart
- 7** Veilig op stap met SAVE-man
- 8** Met JNM naar de Grote Parade
van Hart boven Hard

NATUURSTUDIE

- 10** Waarnemingstelex
- 11** Huiszwaluw: welkom terug

NATUURBEHEER

- 14** Mijn tuin, een klein natuurgebied
- 15** Een pleidooi voor historische ecologie
- 18** Grote Grazersexcursie: zondag 10 mei

MILIEU

- 20** (C)OP naar Parijs!
- 21** De luchthaven van Deurne: tijd voor een alter-
natieve invulling?

MAGAZINI

- 22** Voorwoord
- 23** Kampwijzer: wat is jouw ultieme zomerkamp?
- 24** Ini aan het woord

ACHTERAAN

- 25** Column
- 26** Organigram en contact
- 28** JNM-Winkel

Euglena is het driemaandelijkse nationale tijdschrift van JNM. De artikels en foto's worden gemaakt door onze vrijwilligers. Dank aan alle schrijvers en fotografen! Vragen? Inzendingen? Eén adres: euglena@jnm.be!

Foto voorpagina: Marijn Fabri op Pyreneeënkamp
Achtergrondfoto: ©Antoon Verkinderen

VOORWOORD

JNM HOUDT MILIEUKWESTIES IN HET CENTRUM VAN HET MAATSCHAPPELIJK DEBAT

DOOR Evelien Scheelen

Eind december ging er een blogbericht viraal dat het verhaal vertelde van een jonge vrouw die in de afgelopen twee jaar zo weinig afval verzamelde dat het allemaal in één grote glazen bokaal paste. Het hield me een hele tijd bezig. Ik was verrast dat het kon. En ik dacht: als zij het kan, dan ik ook. Dus nam ik me voor om vanaf 1 januari amper afval te maken en vooral geen producten in plastic verpakkingen meer te kopen.

Was dat even makkelijker gezegd dan gedaan. In de eerste plaats bleek werkelijk alles in plastic verpakt. Hoewel ik altijd al oplette welke verpakkingen ik kocht, was ik me er nog nooit zo bewust van. In sommige warenhuizen is het onmogelijk om iets te kopen dat niet in plastic verpakt wordt.

Maar er dook nog een ander probleem op. Op sommige momenten heb je echt verpakking nodig. En dan is de vraag of andere soorten verpakkingen zoals papier en glas wel een goed alternatief zijn. Als je de impact van verschillende verpakkingsvormen (plastic, glas met en zonder statiegeld, blik, karton) met elkaar vergelijkt, blijkt plastic het nog niet zo slecht te doen. Als het plastic gerecycleerd wordt, dan is bijvoorbeeld de milieulast van chloor, water

en inkten die nodig zijn om papier te recyclen of de productie- en transportkosten van glas zonder statiegeld groter.

Maar ik kan plastic niet zelf recyclen, dus belandt het in de restafvalzak en daarna scheiden onze wegen. Moeilijk te bepalen dus, welke verpakkingsvorm je moet kiezen. Ook op andere vlakken willen we graag ecologische en ethische keuzes maken en vaak is dat lastiger dan we willen. Er zijn zo veel factoren om in rekening te brengen. Er is zo veel informatie voorhanden. Internet maakt het makkelijk om informatie te delen en te verspreiden, maar tegelijk wordt het heel moeilijk om je weg erin te vinden. Een geïnformeerde beslissing nemen is bijgevolg niet zo eenvoudig. Toch wil je dat graag doen. Toch heb je het gevoel dat te moeten doen.

“Milieu- en natuurproblemen zijn te belangrijk om over te laten aan de goodwill van enkelen”

Zolang een zero waste shop geen vertrouwd onderdeel van ons straatbeeld is, hebben we een aantal pragmatische oplossingen nodig die ons dagelijks doen en laten richting kunnen geven. Ons laten leiden door wat we zelf leefbaar vinden, is daarbij te vrijblijvend. Ons laten beknotten of verlammen door de complexiteit van de realiteit is evenmin

een optie. Gelukkig blijven er nog ontelbare mogelijkheden over om wel iets te doen en ecologische keuzes te maken. We kunnen heel wat missen zonder aan leefbaarheid in te moeten boeten. Wat leefbaar is, mag zich echter niet beperken tot een individueel verhaal. De maatschappij is medeverantwoordelijk voor het construeren van de normen waaraan we die leefbaarheid aftoetsen. Geëngageerde individuen kunnen zeker en vast pioniers zijn – net zoals jij en ik. Maar milieu- en natuurproblemen zijn te belangrijk om aan de goodwill van enkelen over te laten. Onze overheden dragen hierin een verpletterende verantwoordelijkheid, maar dat durven ze zelf al eens te vergeten.

JNM doet dat niet. Graag willen we milieukwesties in het centrum van het maatschappelijk debat houden in plaats van deze te verenigen tot een individuele verantwoordelijkheid. Daarom roepen we vol overtuiging om op de Klimaatzaak – een groep burgers die de overheid in gebreke wil stellen voor hun milieu-inspanningen – te steunen. Daarom stappen we mee in de grote parade van Hart boven Hard op 29 maart. Daarom nemen we in december 2015 al onze 3000 leden mee op de trein van Climate Express richting Parijs.

Liefs
Evelien Scheelen

PS: Deze Euglena is de eerste in onze nieuwe huisstijl en met het nieuwe JNM-logo op de voorkant. We hopen met ons nieuw jasje nog meer kinderen en jongeren warm te maken voor spelplezier in de natuur en actie voor het milieu. Blader snel verder voor meer informatie over onze nieuwe huisstijl. ●

EEN NIEUW LIKJE VERF VOOR JE BEESTIGSTE JEUGDBEWEGING

JE BEESTIGSTE JEUGDBEWEGING

DOOR Wim Vandonck

Eindelijk is het zover. Na een traject van anderhalf jaar heeft JNM een nieuw logo met bijhorende huisstijl. Je zag het waarschijnlijk al toen je dit tijdschrift uit de brievenbus nam: onze kikker kreeg een make-over en we doen het voortaan met een nieuw likje verf.

Natuurlijk blijven we gewoon de beestigste jeugdbeweging. Voor kinderen en jongeren met interesse voor natuur en milieu én voor de *die hards*. Daarom hebben we geen volledige breuk gemaakt met de vorige huisstijl. De kikker blijft ons symbool en ook het nieuwe lettertype is geen al te drastische verandering.

Tegelijk hopen we wel nog meer mensen te bereiken. Elke jongere van

7 tot 26 jaar in Vlaanderen en Brussel die zich goed voelt in de natuur en zijn schouders niet ophaalt voor het milieu moet JNM kennen. Daarom focussen we met de nieuwe huisstijl op samenhang en karakter.

Door de erg letterlijke illustratie van een boomkikker in te ruilen voor een abstractere variant, wordt het een unieke kikker: dé JNM-kikker. De dikte van de lijnen van de kikker en van de letters 'JNM' ligt dicht bij elkaar, wat de samenhang vergroot. Het kader rond de letters zorgt er bovendien voor dat het JNM-logo een embleem wordt. Een embleem waarmee we kunnen tonen dat we trots zijn op onze jeugdbeweging!

Onze nieuwe kleuren – groen en bruin – zijn heel natuurlijke, aardse kleuren. Bovendien zijn het unieke tinten waarmee we ons kunnen onderscheiden in zowel de jeugd-, natuur- als milieusector.

Het lettertype voor titels benadrukt het speelse karakter van JNM. Binnen de lijntjes kleuren is niks voor ons! De hoofdtekst is heel leesbaar en is beschikbaar in vette en cursieve varianten zodat je eenvoudig accenten kan aanbrengen.

Met deze nieuwe huisstijl zetten we een duidelijke stap voorwaarts. We willen nooit meer horen: "had ik JNM maar eerder gekend". We hopen dat jullie overtuigd zijn en dat jullie mee JNM verder op de kaart willen zetten als de beestigste jeugdbeweging.

HELP! ZO GA JE AAN DE SLAG MET DE NIEUWE HUISSTIJL

Tijdens het ontwikkelen van de nieuwe huisstijl hebben we steeds in het achterhoofd gehouden dat hij eenvoudig moet toe te passen zijn door heel veel mensen met heel verschillende expertise. We zullen je dus niet overstelpen met regeltjes, kleuren en lettertypes. We houden het simpel – en ook dat zal de samenhang vergroten.

- We gebruiken zo veel mogelijk het logo in kleur met onze slogan 'je beestigste jeugdbeweging'.
- Het lettertype voor titels is HVD Comic Serif Pro en gebruiken we enkel in hoofdletters. Het lettertype voor hoofdtekst is Aleo en kan in verschillende gewichten gebruikt worden om accenten te leggen. Je kan de lettertypes downloaden op www.jnm.be/huisstijl.
- De RGB-waarden (deze waarden kan je bijvoorbeeld in Word invullen onder 'meer kleuren') van onze kleuren zijn 123/181/134 voor groen en 106/68/65 voor bruin.
- Ten slotte zorgden we ook voor enkele stijlelementen die je gewoon kan downloaden en plakken. Zo is er een voorge-maakt tekstbalkje om over foto's te plaatsen en een papiertextuur om als achtergrond te gebruiken.

In de loop van de komende maanden (zeker ruim voor het nieuwe werkjaar) bezorgen we alle afdelingen een nieuw sjabloon voor het afdelingstijdschriftje. Aarzel niet om nu al het nieuwe logo op de cover te zetten en de nieuwe kleuren toe te passen!

Meer informatie en alle downloads vind je op www.jnm.be/huisstijl. Je kan er ook een handige checklist aanvragen die we je vervolgens per post opsturen.

HOE KWAM DE NIEUWE HUISSTIJL TOT STAND?

Aan de lancering van de nieuwe huisstijl ging er maar liefst anderhalf jaar voorbereiding vooraf.

Deze stappen hebben we doorlopen:

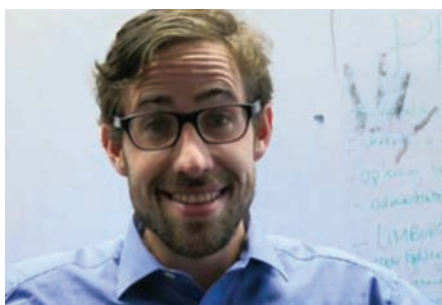
1. In de beleidsnota 2014-2017 staat dat we ons een jaar lang over onze profilering buigen en dat we onze naam, ons logo en onze huisstijl onder de loep nemen. De communicatieploeg vatte in oktober 2013 meteen de koe bij de horens. Conclusie: onze huisstijl ontbrak aan herkenbaarheid, leesbaarheid en samenhang.
2. Na goedkeuring door de Raad van Bestuur ging de communicatieploeg in zee met grafisch bureau Indianen voor de ontwikkeling van logovoorstellen. Het eerste voorstel werd gelanceerd op de Kerstfuif. Er was een zeker draagvlak voor vernieuwing, maar er was nog heel wat werk om het voorstel meer te laten aansluiten bij JNM (en het minder op een mannelijk lid te laten lijken).
3. Met een nieuw voorstel werd er een online enquête gehouden onder alle JNM'ers. Het voorstel werd nog te saai en onpersoonlijk bevonden.
4. Indianen zette een stapje terug in het ontwerpproces en kwam tot een ultiem voorstel. Op de Algemene Vergadering van 1 augustus 2014 werd het nieuwe logo met een ruime meerderheid goedgekeurd.
5. In de maanden erna volgden er nog online enquêtes onder alle JNM'ers om te bepalen wat de kleuren en de lettertypes zouden worden.
6. Het resultaat? Dat heb je nu in je handen en zal je steeds meer zien opduiken! ●

DE AOP STELT VOOR: DE 'IK BEN GEWOON LID'-CAMPAGNE

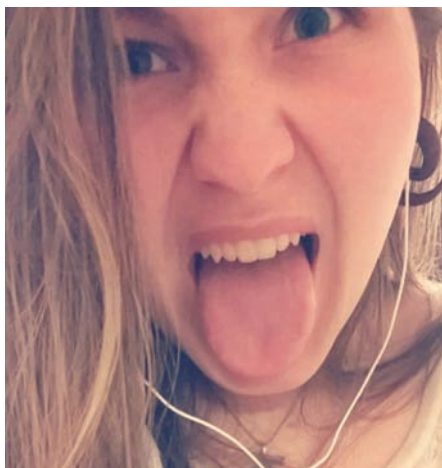

DOOR Matthias Strubbe

MET IN DE HOOFDROL

Gewoon Gerrit, een heel gewone jongen uit afdeling Kortrijk met heel gewone hobby's.

Gewoon Gerda, een heel gewone piepbegeleidster uit het land van Aalst met een hart voor haar afdeling.

Twee heel fervente JNM'ers, maar één ding ontbrak nog in hun leven: MEER GEWONE LEDEN-ACTIVITEITEN

Dus ging Gerda op zoek doorheen alle afdelingen in Vlaanderen naar activiteiten voor gewone leden.

Maar die zoektocht ging moeizaam ... Dus klopten ze aan bij de afdelingsondersteuningsploeg (AOP).

De AOP wil dit jaar, samen met jou en je afdeling, werken aan meer gewone ledenactiviteiten voor alle Gerda's en Gerrits in JNM.

FOTOWEDSTRIJD

Om te bewijzen dat jij je ook inzet voor je gewone leden, kan je mee doen aan onze **fotowedstrijd**. Neem een foto op een van je gewone ledenactiviteiten en win een prijs voor je afdeling. De uitreiking vindt plaats op het zomercongres. Er zijn vijf verschillende thema's waaraan je kan deelnemen:

- De coolste foto
- De vuilste foto
- De uniekste waarneming
- De zaligste milieufoto
- De stoerste beheersfoto

De prijzen: interessante lectuur en excursiemateriaal voor je afdeling én je wordt persoonlijk bediend en verzorgd door de AOP op de vrijdagavond van het zomercongres. Per thema wordt één winnaar gekozen.

Het reglement: De foto is genomen tijdens een activiteit voor gewone leden. Er staan dan ook minstens drie gewone leden op.

Stuur je foto door naar: matthiasstrubbe@hotmail.com met in de titel van je mail: JNM_foto_COOL/VUIL/UNIEK/MILIEU/STOER(kies 1 vd 5)_afdelingsnaam. Geef je foto ook dezelfde titel.

De AOP wenst je veel succes! ●

BINNENKORT: EEN NIEUWE VERSIE VAN ZANGBOEKJE HET BARBERTJE

DOOR Jody Torfs

Schraap alvast jullie kelen en oefen met de nachtegalen, want er komt een nieuw Barbertje aan! Met dit fameuze zangboekje heeft al menig JNM'er een Bob Dylan-imitatiewedstrijd gewonnen, lallend tranen weggepinkt en knusse kampvuren nóg gezelliger gemaakt. Aangezien dit icoon al een tijdje uitverkocht was, maken we er een nieuw. Met nieuwe liedjes, nieuwe oude liedjes en klassiekers die al klassiekers waren toen ze uitkwamen is dit je gedroomde partituur aan het kampvuur.

Op de Koers-AV-Fuif op zaterdag 21 maart, georganiseerd door JNM Onderstebovenschede, stellen we een preview voor. Mis het niet! Tegen deze zomer is Het Barbertje verkrijgbaar in de JNM-winkel. ●

13u: Vertrek fietscaravaan

15u: Starrrt KOERS

18u: Prijsuitreiking

19u: Eten

20u: Algemene Vergadering

21u30: Parrty

KOERS-AV-FUIF: 21 MAART

Tijd om de benen los te gooien - op de trappers van je fiets en daarna op de dansvloer. Op zaterdag 21 maart verwacht JNM Onderstebovenschede jullie voor een onvergetelijke editie van de Koers-AV-Fuif. Fiets als een beest of kom alleen naar het feest, maar mis het niet want dan heb je de weken erna vast groot verdriet!

De koers start in Scheldewindeke. Er vertrekt een fietskaravaan vanuit Gent, maar je kan ook de trein nemen naar Scheldewindeke. Het eten, de AV en de fuif gaan door in Trefpunt Den Ambacht in Oosterzele. Dat is op drie kilometer van het station van Scheldewindeke. Uitgebreide routebeschrijving op www.jnm.be/koers.

Inschrijven via onze website is verplicht (voor de Koers en het eten).

Gelieve zo vlug mogelijk het gepaste bedrag (1 euro voor de koers, 5 euro voor het eten, de AV en de fuif) over te schrijven. Je kan ook enkel eten en fuiven (5 euro) of enkel fuiven (3 euro of 5 euro aan de kassa). Let op: er is enkel eten voor zij die ingeschreven zijn!

VERGEET NIET!

- Piraten zijn wij stiekem wel, maar we blijven veilig om ons te beschermen tegen de andere wegpiraten. Dus draag een helm!
- Wil je graag mee-eten, zeker geen bord, bestek en beker vergeten! Met de handen is het soms ook fijn, maar laten we voor even toch maar hygiënisch zijn.

Alle info op www.jnm.be/koers ●

VEILIG OP STAP MET SAVE-MAN

Unieke waarnemingen doen, poelen beheren of ludiek actie voeren. Op afdelingsactiviteit, op weekend of op kamp. Helemaal JNM! Maar als begeleiding van een groep stappers of fietsers zit je waarschijnlijk ook wel eens met vragen. Aan welke kant stap ik best als er geen voetpad is? Mag mijn groep dan per twee naast elkaar? Die reflecterende hesjes... aan of uit? En als het toch fout zou lopen, hoe ga ik daar dan mee om? De SAVE-man snelt je ter hulp.

SAVE-man is een creatie van alle jeugdbewegingen in Vlaanderen. De superheld vond zijn stek op www.veiligopstap.be en heeft daar alle info verzameld over de verkeersregels. Hij combineert ze met goede raad en handige tools.

Op www.veiligopstap.be leer je alles over de veiligheid van je groep in het verkeer en wat te doen als je toch betrokken raakt bij een verkeersongeval. Je vindt er ook tal van handige downloads waar je meteen mee aan de slag kan. Tot slot kan je ook contact opnemen met SAVE-man als je vraag niet op de website beantwoord wordt. Voeg de website zeker toe aan je favorieten als je regelmatig een groep begeleidt! ●

OP WANDELTOCHT IN GROEP, HOE MOET HET NU?

Kleine groepen (minder dan twintig stappers) volgen best de regels die ook gelden als je alleen wandelt:

- Maak eerst en vooral gebruik van het voetpad.
- Kies bij gebrek daaraan voor de begaanbare berm.
- Als er ook geen berm is mag je stappen op het fietspad. Je moet dan wel voorrang geven aan fietsers.
- Kan ook dat niet, dan mag je ook op de rijbaan wandelen. Stap dan zo links mogelijk en achter elkaar.

Meer lezen? www.veiligopstap.be

'VEILIG OP STAP' - SPEL

Het 'Veilig op stap'-spel (downloaden en afspelen op een laptop en/of beamer) brengt een groep fietsers of wandelaars in tien fictieve verkeerssituaties. Aan jou en de andere begeleiders om de keuze maken: mag da of mag da nie? Je kan ook gratis spelfiches aanvragen die per post worden opgestuurd. Surf nu naar www.veiligopstap.be!

MET JNM NAAR DE GROTE PARADE VAN HART BOVEN HARD

DOOR Evelien Scheelen

Op zondag 29 maart organiseert Hart boven Hard een Grote Parade in Brussel. JNM is er van overtuigd dat er wel alternatieven zijn en dat er andere en duurzame keuzes gemaakt kunnen worden. Dat zetten we kracht bij door in grote getale deel te nemen aan de parade – die een positieve boodschap brengt en dus géén betoging is.

We schrijven eind augustus 2014 als een hele hoop middenveldorganisaties het initiatief nemen om de burgerbeweging Hart boven Hard op te richten. In deze beweging vind je organisaties van allerlei slag: jeugdbewegingen, natuurbewegingen, cultuurverenigingen, armenverenigingen, vakbonden. De kwesties die op tafel liggen (of net niet) belangen bijna elke burger aan. Op 22 september maakte Hart boven Hard een **alternatieve septemberverklaring** bekend, als reactie op de plannen van de nieuwe federale en Vlaamse regering. JNM besloot om deze verklaring te steunen en werd één van de ondertekenaars.¹

In de maanden daarna werd er **tien hartenwensen** geformuleerd. Deze hartenwensen vormen de streefprincipes voor een andere samenleving. Het is rond deze hartenwensen dat de Grote Parade wordt opgebouwd. JNM sluit zich in het bijzonder aan bij twee hartenwensen: 'sterk jong en oud' en 'eco is logisch'.²

Intern discussieerden we regelmatig over wat de rol van JNM in deze beweging kan zijn. Een actievere rol, méér dan enkel het ondertekenen van een verklaring, leek wel gepast. Daarom doen we met veel overtuiging mee aan de **Grote Parade**. En dat kan vooral een succes worden als jij er bij bent. Kom af, sluit je aan bij het JNM-blok en laat zien dat jij gelooft in een andere, warme en duurzame samenleving.

PRAKTISCH

- De parade start **zondag 29 maart om 13 uur** aan **Brussel-Noord**. Daar kan je aansluiten bij één van de blokken die overeenkomen met de tien hartenwensen. Via de activiteitenkalender op de JNM-website kan je dra ontdekken in welk blok je JNM kan vinden.
- Draag je **JNM-trui**, zo kunnen wij elkaar makkelijk vinden en weten ook anderen dat JNM aanwezig is.
- Beng je **plakkaten en doeken** met toekomstdromen en alternatieven mee. Wees creatief en bedenk een pakkende boodschap. Dat kan een leuke afdelingsactiviteit zijn voor de ini's en grote leden. Samen zo'n dingen bedenken is superleuk en zorgt voor veel inspiratie.
- Als je met de trein komt, reis je naar Brussel-Noord. Als je liever **fietst**, zijn er twee opties:

- Er wordt door een groepje enthousiastelingen (niet vanuit JNM) een heuse **Hartstocht met de fiets** georganiseerd vanuit Oostende. Deze tocht start als op 26 maart en houdt halt op verschillende plaatsen. Er wordt ongeveer 25 kilometer per dag gefietst en overnachting wordt geregeld. Ook als JNM'er kan je aan deze tocht meenemen, maar JNM is geen actieve organisator.

- Wel **fietsten** we met JNM **zondagochtend** vanuit Gent naar Brussel. Dat is ongeveer 60 kilometer. Vertrekken doen we om **9 uur** aan het **Sint-Pietersstation** in Gent. Hierover vind je meer info op de website. Terugkeren doen we met de fiets of de trein, afhankelijk van het weer en de goesting. ●

¹ Lees de alternatieve septemberverklaring op www.jnm.be/septemberverklaring

² Lees meer over de tien hartenwensen via www.jnm.be/10-hartenwensen

NATUURSTUDIE

PAG 11 TOT 14

WAARNEMINGSTELEX

**HUISZWALUW:
WELKOM TERUG**

WAARNEMINGSTELEX

DOOR Margaux Boeraeve

ROTSKRUIPER

Op de voorlaatste dag van 2014 werd in Dinant op de muren van de citadel een opmerkelijke soort waargenomen: de Rotskruiper. Dit kleine grijze vogeltje met opvallend rode vleugels is in de zomer te vinden in berggebieden, bij steile berghellingen met richels en spleten waarin hij kan broeden. In de winter daalt hij af naar lager gelegen gebieden, waarbij hij regelmatig wordt gezien op hoge gebouwen. Het is een insecteneter die steile rotswanden en muren afzoekt naar insecten en spinnen. Robin Gailly vond het diertje in Dinant. Hij had er al meer dan 26 uur, verspreid over 15 dagen, naar gezocht. Er zijn in Wallonië namelijk behoorlijk wat potentieel interessante bouwsels te vinden waar een Rotskruiper de winter zou kunnen doorbrengen. Op 30 december rond 16:15 uur werd zijn geduld beloond toen hij het vogeltje vond op de muur van de citadel van Dinant. Zijn vondst bracht meteen een stroom van vogelkijkers op gang naar Dinant. De volgende dag alleen al werd de Rotskruiper 58 keer ingevoerd op waarnemingen.be en op het moment van dit schrijven (drie weken

na de vondst) werd dat ene beest al bijna 500 maal ingevoerd. Het is dan ook nog maar de vierde keer sinds 1990 dat er een Rotskruiper in ons land gevonden werd.

GELE VLEERMUIS

Iedere winter telt Natuurpunt de overwinterende vleermuizen in de forten rond Antwerpen. Heel vaak worden ze hierbij bijgestaan door enthousiaste JNM'ers. Zo gingen er dit jaar een tiental JNM'ers mee tijdens het Fortentelweekend, maar ook tijdens andere weekends waren enkele JNM'ers in forten te vinden. Gewapend met zaklamp en spiegeltje zochten ze spleten, kieren en muren af naar vleermuizen, de ene al wat beter verstopt dan de andere. Veel voorkomende soorten tijdens die tellingen zijn Watervleermuis, Baardvleermuis en Franjestaart. Andere soorten, zoals Ingekorven vleermuis en Meervleermuis, zijn al wat zeldzamer en wakkeren steeds het enthousiasme van de tellers aan. In één van de watergangen van een fort deed Daan Dekeukeleire dit jaar een bijzonder kleurrijke waarneming: een gele Watervleermuis. Normaal heeft deze soort een witachtige vacht aan de buikzijde en een bruine vacht aan de rugzijde. Dat dit diertje een volledig gele vacht heeft, is waarschijnlijk het gevolg van een genetische afwijking. Ook zin om eens mee te helpen met het inventariseren van overwinterende vleermuizen? Ga dan zeker volgend jaar eens mee op Bunkertel- of Fortentelweekend!

BLEKE MOSPISSEBED

Er roert wat in de wereld der pissebedden. Het begon allemaal op de Natuurstudie cursus vorig jaar in de Viroin, met de eerste vondst van de Rotspissebed in België. De ontstane euforie bracht enkele ouwe sokken en een NWG'er er toe om een vereniging op te richten gewijd aan de landpissebedden van België: Spinicornis. De impulsen leidden ook tot een inventarisatieproject dat de NWG nu aan het ontrollen is. Een volgende grote ontdekking kon niet uitblijven en op een aangename winternamiddag tijdens de blok was het dan eindelijk zover. Kort even pissebedden gaan zoeken tussen het studeren door liep uit tot een lichtelijk onverantwoorde blokpauze maar het resultaat maakte alles goed. In een bos nabij Poperinge doken mospissebedden op die niet de typische zwart kop hadden. Ook andere kenmerken deden in het veld vermoeden dat het hier niet ging om de bijzonder algemene Mospissebed (*Philoscia muscorum*). Microscopisch onderzoek bracht uitsluitsel en de eerste vondst van de Bleke mospissebed (*Philoscia affinis*) in België was een feit! De pissebed heeft een voorkeur voor vochtige bossen met beekjes en beboste oevers van rivieren en beken, waar hij gevonden kan worden op nat dood hout en in de strooisellaag. Voor meer info: www.spinicornis.be ●

HUISZWALUW: WELKOM TERUG

DOOR Femke Batsleer

De lente is er bijna. Niet zo lang meer en we kunnen weer genieten van heerlijke lentedagen, zoemende bijtjes, ontlukende voorjaarsbloeiërs, baltsende vogels, parende kikkers ... Wacht jij ook op die eerste huiszwaluw hoog in de lucht, afgetekend tegen een helderblauwe hemel? Indien niet, probeer er toch op te letten want huiszwaluwen zijn mooie, interessante en best mysterieuze vogels.

De huiszwaluw (*Delichon urbica*) zal vanaf eind maart, begin april weer te zien zijn in onze contreien. Huiszwaluwen komen voor in heel Europa en Noord-Afrika. Ze zijn te herkennen aan hun krijtwitte onderzijde en stuit, die sterk contrasteert met de zwarte bovenzijde. De Oeverzwaluw is veel bruiner van kleur en heeft geen witte stuit, de Boerenzwaluw heeft donkerrode keel en donkerrood voorhoofd. Huiszwaluwen maken hun nesten onder overhangende daken met klei en broeden in kolonies. Loop je in de zomer in een rustig dorp dat – hopelijk minstens één – huiszwaluwenkolonie heeft, hoor je altijd een vrijwel onophoudelijke maar aangenaam gekwetter van communicerende huiszwaluwen.

De huiszwaluw staat op de Belgische rode lijst aangeduid als 'kwetsbaar' en is wettelijk beschermd. Lege nesten bij oude gebouwen mogen dus niet zomaar verwijderd worden. Door deze wettelijke bescherming heeft Vogelbescherming Vlaanderen in 2013 nog een oude hoeve in Oostduinkerke kunnen redden van de sloophamer omdat er een kolonie gevestigd was van zo'n 50 huiszwaluwen, één

van de grootste van België¹. Huiszwaluwen zijn heel plaatstrouw en keren elk jaar terug naar dezelfde kolonie met oude nesten. De afbraak van zo'n grote kolonie zou dus zeer nefast zijn voor de soort in Vlaanderen.

OVERWINTERENDE MINI-ORKA'S

De huiszwaluw overwintert in Afrika in de Sub-Sahara, maar waar precies is niet goed geweten. Meer dan een miljoen huiszwaluwen werden vorige eeuw geringsd, en precies 21 terugmeldingen zijn bekend². Hieruit konden wetenschappers wel afleiden dat West-Europese populaties in de westelijke Sub-Sahara verblijven. Scandinavische en Baltische populaties zoeken het oostelijker en in Zuid-Afrika. Maar toch, waar blijven al die mysterieuze, duizenden huiszwaluwen? Wellicht blijven ze, net als gierzwaluwen, de hele tijd heel hoog in de lucht als ze in de winter in Afrika zijn. Enkele wetenschappers hadden in 2012 een vernuftig idee³: aan de hand van isotopenanalyse (een isotoop is hetzelfde chemisch element, maar met een ver-

schillend aantal neutronen) van H, C en N van de veren van huiszwaluwen, werd bepaald waar ze in Afrika hadden verbleven. De isotopensamenstelling van de veer komt overeen met de samenstelling van het voedsel van de zwaluw, en die relatieve samenstelling is verschillend voor verschillende regio's. Zo vond men dat Nederlandse huiszwaluwen wellicht in Kameroen en Congo overwinteren.

Huiszwaluwen zijn eigenlijk mini-orka's. Ze zijn ook zwart-wit en wel door hetzelfde fenomeen als het grote zoogdier: 'countershading'. Het is een camouflagetechniek die vaak voorkomt in de natuur: de zijde van het dier dat tegen een lichte achtergrond te zien is (de lucht), is licht gekleurd. De zijde die gezien wordt tegen een donkere achtergrond (de grond of de diepte van het water), is donker. Je ziet het ook bij alkachtigen, haaien, pinguïns ...

De huiszwaluw staat op de Belgische rode lijst aangeduid als 'kwetsbaar' en is wettelijk beschermd

Een mug of vlieg die de plotse verschijning van een huiszwaluw boven of onder hem niet had zien aankomen, ervaart zowat hetzelfde als een zeehond

Nest Boerenzwaluw. © Paulien Vanhauwere

Vogelbescherming Vlaanderen © Jan Rodts

die de orka onder hem niet had opgemerkt. Eén hap en de mug of zeehond is niet meer. Bij de huiszwaluw helpt het countershading niet alleen bij het vinden van prooien, maar ook om niet gezien te worden door roofvogels.

Huiszwaluwen zijn zwart-wit om zich te camoufleren

Huiszwaluwen foerageren hoog in de lucht, veel hoger dan boerenzwaluwen, die je in de zomer veel gemakkelijker kunt zien jagen boven grasvelden of langs huizen. Om hoog in de lucht te geraken gebruiken huiszwaluwen thermiek (opstijgende warme lucht), waarin ook heel veel insecten zitten. Dat weer kan hen soms ook heel erg tegenzitten. In de winter bevindt er zich een hogedrukgebied boven Europa. Huiszwaluwen vertrekken dus eind september of begin oktober richting Afrika. In oktober 1974 was dit hoge druk gebied opgeschoven en viel er heel vroeg sneeuw in de Alpen, waardoor de zwaluwen vastzaten en de Alpen niet konden oversteken. Het verlies voor bijvoorbeeld de Zwitserse huiszwaluwpopulaties werd het jaar erna geschat op 30 procent.

VERNUFTIGE NESTEN

Tijdens hun verblijf hier maken huiszwaluwen heel vernuftige nesten: onder overhangende daken en onder bruggen maken ze bolle kleinsten, die helemaal gesloten zijn op één kleine ingang na. Boerenzwaluwen maken gelijkaardige nesten, maar hun nest blijft bovenaan open en is komvormig. Oeverzwaluwen graven hun nesten in zandige oevers. In Amerika

zijn er ook zwaluwen die in boomholtes broeden. De verscheidenheid aan nestgedrag binnen de zwaluwen (Hirundinidae) is uitzonderlijk in vergelijking met andere families. Het nestgedrag blijkt te matchen met de fylogenie (stamboom) van de zwaluwen⁴. Het oudste nestgedrag is dat van de gravers, zoals de oeverzwaluwen. Uit dat gedrag zijn de holtebroeders en de 'kleiers' geëvolueerd. Binnen de 'kleiers' bestaan er drie gradaties van complexiteit van nestbouw: de eerste bouwt een open kom, zoals de boerenzwaluw, de tweede sluit de kom volledig, zoals onze huiszwaluw, en de derde bouwt zelfs nog een toegangskoker (zoals de roodstuitzwaluw).

De 'kleiers' komen niet voor in de Tropen omdat het daar te vochtig is: de nesten zouden uit elkaar vallen. In gematigde klimaten, zoals bij ons, is het een ideaal soort nestgedrag. De huiszwaluw heeft zo

al sinds eeuwen zijn nest heel dicht bij de mensen kunnen bouwen, zodat we ze nu elke zomer – af- en aanvliegend van hun vernuftig nest – kunnen bewonderen.

Dus, als je je eerste huiszwaluw in het lentelijke luchtruim ziet straks, denk dan eens: “Dag mini-orka-achtig wezen, met zulk vernuftig nest, goed dat je hier bent geraakt! Waar zou jij precies hebben gezeten deze winter?” ●

¹ www.vogelbescherming.be/site/index.php?option=com_content&view=article&id=705:huiszwaluwkolonie-te-oostduinkerke-gereed&catid=14:persberichten&Itemid=105

² www.adu.org.za/docs/SAfring%20_26_1_07.pdf

³ www.plosone.org/article/fetch-Object.action?uri=info:doi/10.1371/journal.pone.0045005&representation=PDF

⁴ www.pnas.org/content/90/12/5705.full.pdf

Birding Barcelona © Carles Oliver

NATUURBEHEER

PAG 15 TOT 20

A large herd of deer, likely roe deer, is gathered in a field. The ground is covered with many fallen, dry branches and some green grass. The deer are looking in various directions, some towards the camera. The background is filled with more branches and some trees.

**MIJN TUIN, EEN KLEIN
NATUURGEBIED**

**EEN PLEIDOOI VOOR
HISTORISCHE ECOLOGIE**

**GROTE
GRAZERSEXCURSIE:
ZONDAG 10 MEI**

MIJN TUIN, EEN KLEIN NATUURGEBIED

DOOR Mara Van Osselaer

Mijn goed voornemen? Van mijn tuin een echt natuurgebied maken. Stap één: het opstellen van een beheerplan. Dat is een document dat bepaalt hoe een natuurgebied de komende tijd beheerd zal worden. Ik ben een absolute nitwit op vlak van natuurstudie en beheer, maar ik ben wel een echte JNM-freak. En dus deel ik graag mijn ervaringen!

DE HUIDIGE TOESTAND

Mijn tuin is gelegen in de Kempen bij de Kalmthoutse Heide en is ongeveer 360 vierkante meter groot. De tuin ligt er vrij verwilderd bij wat alvast positief is voor vele dieren. Doordat er bijna

overall schaduw is, hebben we een on-productieve moestuin. Onlangs hebben we daarom de tuin bemest met paardenmest, in de hoop een productievere moestuin te krijgen. Een wildebloemenweide wordt hierdoor moeilijker, maar het trekt wel veel insectenetende vogels zoals merels aan.

Voor dieren moet mijn tuin een echte hotspot worden

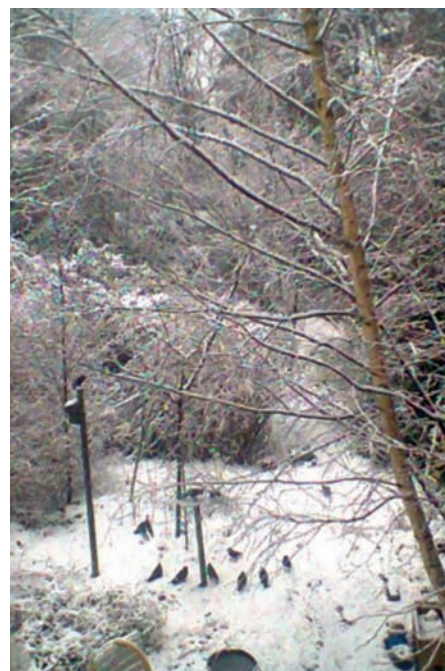
We hebben ook een vijver met eendenkroos in, maar daar hebben we tot nu toe nog niet veel leven in gezien. Waarschijnlijk komt dat omdat ook de vijver volledig in de schaduw ligt.

In de tuin staan exoten zoals rododendron, maar ook kiwiplanten. Rododendron heeft de kwalijke eigenschap dat er niks meer onder groeit. Ook als nectarplant is de rododendron weinig waard. De kiwiplant daarentegen is een echte hotspot voor hommels. Dit lijkt dus een grote plus voor onze tuin.

Dit leidt natuurlijk tot de vraag: in welke mate moeten alle exoten verwijderd worden in een tuin? Zelfs in een natuurgebied staan er nog exoten. En in een tuin zijn de typische problemen zoals overwoekering van een natuurgebied omtrent exoten natuurlijk minder van de orde.

TOEKOMSTMUZIEK

Voor dieren moet mijn tuin een echte hotspot worden. Er zijn veel vogels die in de winter afkomen op onze voederplaatsen. In de lente komen er veel mezen in onze tuin hun kroost grootbrengen. Zo hebben we al staartmezen

mogen verwelkomen in onze struiken en koolmezen in onze brievenbus. Onder de insecten kunnen we het bont zandoogje als een trouwe flodderaar terugvinden. Stuk voor stuk soorten die niet meteen op de rode lijst staan maar wel bijdragen tot de biodiversiteit van de tuin.

Hoe maken we van mijn tuin een supertuin? Ik woon vlakbij de Kalmthoutse Heide. Als het doel is dat de typische soorten van mijn omgeving zich thuis voelen in mijn tuin, zou het logisch zijn als ik van mijn tuin een heidelandschap maak. Maar dat is eerder onmogelijk. Ik betwijfel ook de mobiliteit van een heideblauwtje om helemaal naar mijn tuin te kunnen vliegen. Daarom zal ik voor een bostuin met open plekken gaan.

In welke mate moeten alle exoten verwijderd worden in een tuin?

Ten eerste zullen we de rododendron kappen. In plaats hiervan zullen we inheemse struiken planten en een wildebloemenweide zaaien. De bomen rond de vijver zullen gekapt worden in de hoop meer zonlicht in de vijver te krijgen. En zo hoop ik een prachtige, diverse tuin te krijgen! ●

EEN PLEIDOOI VOOR HISTORISCHE ECOLOGIE

DOOR Sander Govaerts

Door middel van beheerswerken proberen JNM en Natuurpunt de natuur te herstellen in haar oorspronkelijke toestand. Maar welke toestand is dat? Onze omgeving wordt al duizenden jaren door de mens beïnvloed, en het is niet altijd zinvol een ecosysteem te recreëren dat al eeuwen niet meer bestaat.

Eindeloze bossen, vol met barbaarse stammen, woeste oerossen en gevaarlijke beren, dat is het beeld dat Caesar van de Ardennen ophangt. Een echte wildernis waar hij, als eerste Romeinse bevelhebber, misschien zelfs als eerste beschaafde mens ooit, in wist door te dringen. Bijna tweeduizend jaar later weten we dat Gaius Julius Caesar in zijn geschriften de neiging had de dingen spectaculairder voor te stellen dan ze in werkelijkheid waren, om op die manier politieke aanhangers te winnen. Zo gaan historici er nu van uit dat Caesar in feite een relatief open boslandschap trof, dat al eeuwen door mensen was beïnvloed.

Dit neemt echter niet weg dat Caesars beeld van een ongerepte wildernis verre van alleenstaand is en zelfs ons natuurbeleid in zeer grote mate bepaalt. Meer nog, tot op de dag van vandaag wordt 'de wildernis' als een vorm van echte natuur gepromoot. Denk maar aan de hele heisa over de Oostvaardersplassen en de film *De Nieuwe Wildernis*. De vraag wat we dan eigenlijk onder 'wildernis', of 'natuur' moeten verstaan wordt echter handig omzeild. Centraal in deze hele retoriek staat echter wel duidelijk de idee dat 'wildernis' of 'echte natuur' vrij is van menselijke inmenging. Er is in deze optiek een vrij strikt onder-

scheid tussen het 'natuurlandschap' aan de ene kant en het 'cultuurlandschap' aan de andere kant.

JNM en Natuurpunt doen er via beheerswerken alles aan om het landschap van de 18e eeuw te herstellen

Al deze mooie termen later echter één probleem ongemoeid: als we het natuurlijk landschap willen herstellen, welk landschap is dat dan? Men moet goed begrijpen dat op dit moment JNM en Natuurpunt er via beheerswerken eigenlijk alles aan doen om het landschap van de 18de eeuw te herstellen, het landschap van voor de industrialisatie en de grote hervormingen in de landbouw. In feite is een groot deel van onze beheerswerken een ode aan de keuterboeren van de middeleeuwen en vroegmoderne tijd. De landschapselementen die wij zo belangrijk vinden voor het behoud van de biodiversiteit zijn namelijk direct verbonden aan het boerenleven van enkele honderden jaren geleden: wilgen knotten, plaggen, hagen leggen, grazers inzetten, behoud van holle wegen ... Het landschap dat wij terug willen is een kunstmatig landschap dat door eeuwen van menselijk ingrijpen vorm heeft gekregen. Toch is het dit landschap dat als ideaalbeeld naar voren wordt geschoven.

DE MIDDELEEUWEN

Het woord 'wildernis' wees in een middeleeuwse context simpelweg naar grond die niet voor de landbouw gebruik wordt: bossen, heide, weiden, vijvers ... Deze wildernis was verre van de ongerepte natuur die wij zo graag willen zien. De bossen werden gebruikt voor houtproductie en het hoeden van varkens, die de vruchten van de bomen aten. Heide werd gebruikt om turf te steken en voor het hoeden van schapen. Vijvers werden intensief beheerd voor de visvangst. In elk bos, vijver of weiland was de kans groot dat je zacht- of hardhandig duidelijk werd gemaakt dat

je moest wegwezen. Op al deze 'natuur' rustten eigendomsrechten, hetzij van individuen, hetzij van instellingen (zoals de kerk) of gemeenschappen (gemene gronden). Buitenstaanders hadden daar niets te zoeken.

De ironie is dus dat de natuurgebieden waar we nu zoveel belang aan hechten omwille van hun biodiversiteit, in het verleden om heel andere doeleinden werden gecultiveerd. Zo kunnen we nu nog van het Zoniënwoud profiteren omdat de landvoogden van de Nederlanden dit eeuwenlang als jachtgebied/park hebben gebruikt. In de achttiende eeuw was er zelfs een speciale compagnie soldaat-boswachters die alle onbevoegden moesten arresteren of weggagen. Toch is het door deze (in onze ogen bedenkelijke) praktijken dat het Zoniënwoud als een uitzonderlijk stukje natuur bewaard is gebleven. Maar het is juist het morele vraagstuk van deze praktijken die ons aan het denken moet zetten. In feite deden de landvoogden fundamenteel niets anders dan de Afrikaanse regeringen die op dit moment het leger inzetten om stropers uit hun nationale parken te houden. En het is maar de vraag of men zoveel moeite zou doen deze stroperij te stoppen, als het spotten van de occasionele olifant of neushoorn niet zoveel inkomsten uit toerisme zouden opleveren.

Het is overigens helemaal niet het geval dat bovenvermelde opmerkingen enkel op het dichtbevolkte Vlaanderen van toepassing zijn. De Ardennen waren in de vroege middeleeuwen de achtertuin/jachtterrein van de Karolingers. Haar bossen worden sindsdien intensief gecultiveerd voor de productie van hout en houtskool. Tot diep in de zestiende eeuw werden Nederlandse schepen bijvoorbeeld met Ardens hout (en ijzer) gebouwd. Op dat moment schakelde men over op Scandinavische grondstoffen, omdat de houtvoorraden simpelweg op raakten. Hetzelfde geldt voor de Verenigde Staten, waar al jaren een discussie woedt over de natuurlijkheid van het landschap voor de komst van de Europeanen. Er wordt nu steeds meer van uitgegaan dat het landschap dat de Europeanen aantreffen (en geleidelijk overnamen) grotendeels gevormd werd door de Native Americans (Indianen).

DE OERTOESTAND

Nu kan men stellen dat JNM met reden bepaalde landschapselementen promoot, omdat zij belangrijk zijn voor het behoud van de biodiversiteit, maar de logische conclusie is dan ook dat het kunstmatige landschap van de middeleeuwen meer biologisch waardevol is dan het oorspronkelijke natuurlandschap, of althans zo wordt het gecompliceerd. Het komt er eigenlijk op neer dat we de hele romantische idee van wildernis en echte natuur moeten relativeren en meer rekening houden met de historische dimensie van onze omgeving. Landschappen worden al eeuwenlang door mensen beïnvloed, soms ten goede, soms ten kwade. Waarom zou men verwijzen naar een oertoestand die bijna nergens nog bestaat? Meer nog, wat is de meerwaarde van het recreëren van deze oertoestand, vooral als die toestand slechts een beperkte soortenrijkdom ondersteunt? Wat is bijvoorbeeld de meerwaarde van de term 'natuurlijk landschap' in de Kempen? In principe zou dit naar loofbossen moeten verwijzen, maar in praktijk is het door mensen gecreëerde landschap – de heide – veel interessanter als we de biodiversiteit willen bevorderen.

Waarom zou men verwijzen naar een oertoestand die bijna nergens nog bestaat? Wat is de meerwaarde van deze toestand te recreëren?

Een minimum van historisch besef is onmisbaar voor een kritische zelfreflectie. Onze inzet voor 'het milieu' en 'de natuur' is van groot belang, maar we moeten wel beseffen dat die termen relatief zijn. Ons historisch besef gaat nauwelijks verder terug dan enkele generaties en het verleden wordt maar al te vaak gebruikt als een bron van leuke feitjes en goedkoop vermaak. Op zich is daar niets mis mee, zolang die

feitjes maar gebruikt worden als een springplank om het verleden beter te begrijpen. In middeleeuwse studies over dierkunde wordt de bever bijvoorbeeld bij de vissen geclassificeerd. In plaats van dit als een teken van gebrekkige biologische kennis te beschouwen, kan men zich ook afvragen waarom men dieren op deze wijze classificeert en wat dit ons leert over onze eigen wetenschappelijke kennis (en het relatief karakter daarvan).

De wereld waarin wij leven heeft een geschiedenis en het is belangrijk dat wij met deze geschiedenis vertrouwd raken. Niet alleen omdat het belangrijk is voor een kritische zelfreflectie, of een beter begrip van onze omgeving, maar ook omdat het verleden gewoon te interessant is om te negeren. Of men dit verleden nu bestudeert in het kader van geschiedenis, biologie, archeologie, of iets anders, doet er niet zo veel toe. ●

Bronnen

S. Krech, *The ecological indian: myth and history* (New York 2000).

G. Tack, V.P. den Breemt en M. Hermy, *Bossen van Vlaanderen, een historische ecologie* (Leuven 1993).

F.W.M. Vera, *Grazing ecology and forest history* (Wallingford, New York 2000, 2002).

A. Verhulst, *Landschap en landbouw in middeleeuws Vlaanderen* (Brussel 1995).

GROTE GRAZERSEXCURSIE: ZONDAG 10 MEI

Grote planteneters vormen een belangrijke schakel in natuurbeheer. Het is dan ook niet meer dan terecht dat we ze ook dit jaar eens onder de loep nemen. Na voorheen naar het exotische Nederland te zijn getrokken om te Oostvaardersplassen te gaan bezichtigen, zoeken we het nu iets dichterbij huis en nemen we een kijkje in het Bos van Aa te Zemst-Laar. Oude Sok Pallieter De Smedt leidt ons doorheen het gebied en vertelt ons over de rol van begrazing. Een unieke kans, want het gebied is nog maar recent open gesteld voor bezoekers!

Meer info vind je binnenkort op de website of kan je verkrijgen door een mailtje te sturen naar bwg@jnm.be! ●

MILIEU

PAG 21 TOT 23

(C)OP NAAR PARIJS!

**DE LUCHTHAVEN VAN
DEURNE: TIJD VOOR
EEN ALTERNATIEVE
INVULLING?**

(C)OP NAAR PARIJS!

DOOR Marie D'Hulster

Meer dan een jaar geleden stapten we met meer dan honderd JNM'ers op de klimaatrein naar Warschau, de hoofdstad van Polen, waar toen de COP19 doorging. COP staat voor 'Conference of Parties' en is het besluitvormende orgaan binnen het VN-klimaatverdrag. Daar gingen we (na een lange maar gezellige treinrit) betogen voor een sociaal rechtvaardig en ecologisch verantwoord klimaatakkoord.

CLIMATE EXPRESS

Dat was nog maar het begin. In navolging van dit avontuur ontstond een actiegroep onder de naam 'De Trein Blijft Rijden'. Deze groep bestond voornamelijk uit de organisatoren van de klimaatrein die bij elkaar bleven komen om plannen te smeden. Uit al die plannen en mooie dromen ontstond 'Climate Express'. Het doel is om een 'Mars op Parijs' te organiseren, omdat in december 2015 daar de komende COP (COP21) doorgaat. Vanuit verschillende landen wil Climate Express mensen oproepen om te voet, met de fiets, go-cart, paard en kar, trein ... naar Parijs te komen, om er weer te betogen voor een sociaal rechtvaardig en ecologisch verantwoord klimaatakkoord.

We verlangen dat de politiek de link tussen de klimaat- en sociale problematiek erkent

Onderweg zullen er acties, volksvergaderingen en feestjes zijn.

Vanuit verschillende landen komen mensen naar Parijs om te betogen voor een sociaal rechtvaardig en ecologisch verantwoord klimaatakkoord

De Climate Express wil een grote massa motiveren en mobiliseren om mee naar Parijs te gaan om er hun bezorgdheid te tonen. Ze mikken op 10.000 mensen, alleen al vanuit België. Op die manier willen ze aantonen dat er alternatieven zijn voor het huidige economische systeem en tegelijk een impact hebben op de politieke processen. Zo verlangen ze dat de politiek de link tussen de klimaat- en sociale problematiek erkent en er dan ook naar handelt.

De klimaatop gaat door van 30 november tot 11 december in Parijs. De datum van de grote betoging staat nog niet vast en zal binnenkort bekend gemaakt worden.

JNM EXPRESS

Met 10.000 mensen naar Parijs. Dat is niet niets. Climate Express kan de hulp van JNM hierbij hard gebruiken. Daarom werd er vanuit de Milieuwerkgroep een projectgroep opgericht onder de naam 'JNM Express'. De startvergadering vond plaats op 7 januari. Daar vonden we alvast een trekkersploeg voor dit avontuur: Eva, Elias en Amelie. Er werd ook al gebrainstormd over hoe er binnen JNM gemobiliseerd kan worden. Zo werd beslist om enerzijds binnen de JNM te mobiliseren (gewone leden, ini's en piepers met hun ouders, oude sokken), maar net zo goed buiten JNM. We kunnen bijvoorbeeld de uitdaging met andere jeugdbewegingen aangaan: wie kan er het meeste leden mobiliseren?

JNM Express is nog op zoek naar een bende enthousiastelingen die willen helpen onze ambitieuze plannen van de JNM Express tot werkelijkheid te maken. Ben je geïnteresseerd? Schrijf je dan zeker in op de mailinglijst van JNM Express: express_lijst@jnm.be. Hoe je dit doet vind je op www.jnm.be/maillinglijsten. Je kan ook zelf contact opnemen met Eva door te mailen naar evasorgelooseva@gmail.com.

Meer info over Climate Express vind je op www.climate-express.eu. ●

DE LUCHTHAVEN VAN DEURNE: TIJD VOOR EEN ALTERNATIEVE INVULLING?

DOOR Koen Wyers

De luchthaven van Deurne is niet rendabel. De passagierscijfers zijn al vijftien jaar in vrije val. De overheid en privépartners blijven proberen de luchthaven nieuw leven inblazen, maar falen keer op keer. Tijd voor een nieuwe invulling?

De Vlaamse Overheid besliste om in 2008 een andere beheersstructuur op te zetten voor de luchthavens van Deurne en Oostende. De overheid zou verantwoordelijk blijven voor de infrastructuur maar de commerciële exploitatie zou de taak van een privépartner worden. In 2014 ging deze nieuwe beheersovereenkomst van start. De Franse Egis-groep werd de commerciële exploitant van beide luchthavens voor een periode van 25 jaar.

Al snel kondigde de groep aan dat het nieuwe luchtvaartmaatschappijen had overtuigd om te vliegen op Deurne. Zo zal Jetairfly vanaf april wekelijks vluchten aanbieden naar onder andere

Barcelona, Berlijn en Milaan. In totaal zouden er door toedoen van Jetairfly 15 vluchten per week bij komen. Daarnaast startte VLM Airlines eind januari met een vlucht naar Genève. Heel wat extra bedrijvigheid dus.

De luchthaven verwerkte vorig jaar zo'n 120.000 passagiers. Een absoluut dieptepunt

Begin 2015 werden de jaarcijfers voor 2014 bekend gemaakt. De luchthaven verwerkte vorig jaar zo'n 120.000 passagiers. Een absoluut dieptepunt. De passagierscijfers zijn al sinds 2000 in vrije val. Telkens opnieuw proberen de overheid en privépartners de luchthaven nieuw leven in te blazen. Telkens opnieuw falen ze. De ene maand kondigt de luchthavencommandant met veel tromgeroffel een nieuwe lijnverbinding aan, enkele maanden later verdwijnt de verbinding in alle stilte omdat ze niet rendabel genoeg is. Verhalen over vliegtuigen naar Praag met een handvol passagiers zijn niet uit de lucht gegrepen. Vooral toeristische bestemmingen konden in het verleden niet genoeg passagiers aantrekken. Er is

VUTAV pleit er voor om de luchthaven om te toveren tot een park

weinig reden om te denken dat dit met de nieuwe vluchten van Jetairfly anders ligt.

Ondertussen investeert de Vlaamse overheid zwaar in de aanleg van de ondertunneling van de Krijgsbaan. Om te voldoen aan de Europese veiligheidsvoorschriften moest deze ingetunneld worden zodat vliegtuigen een groter deel van de startbaan kunnen gebruiken. Een dure grap: de kosten worden geraamd op zo'n 45 miljoen euro. Een hele som geld voor een weggwijnde luchthaven.

Ondanks alle goede wil om de luchthaven rendabel te maken, staat Antwerp Airport nog geen stap verder. Dat is ook niet verwonderlijk. Door de diabololijn naar Zaventem is de nationale luchthaven nog slechts een halfuurtje verwijderd van Antwerpen. Daarnaast blijven de bestemmingen beperkt. Het grootste aandeel van de vluchten gaat naar Londen, maar de Eurostar is even snel en vaak ook goedkoper. Bovendien is de concurrentie met andere luchthavens groot.

In plaats van meer geld te blijven pompen in een luchthaven die al tientallen jaren geleden ten dode was opgeschreven, kan de overheid ook kiezen voor een andere invulling. Sinds de jaren zeventig voert VATUV (Verenigde Actiegroepen Tegen Uitbreiding Vliegveld) actie rond de luchthaven. Zij pleiten er voor om de luchthaven om te toveren tot een park. De mogelijkheden zijn gigantisch: de huidige luchthavengebouwen kunnen worden gebruikt als school of voor woningen en de loodsen kunnen als bedrijventerrein dienen. Verder is er plaats voor bos, vijvers, bloemenweiden, een zwembad ... Een droombeeld om naar te streven! ●

VOORWOORD

DOOR Bénita Fleurantin Lietaert

Kampvuurverhalen en marshmallows.
Heerlijk languit liggen en liedjes zingen.
Zwemmen en naar insecten kijken.
Sandalen dragen en vlinders vangen.
Hudo's graven en tenten opzetten.
Warme zomerlucht en goudgele velden.

Ik word al helemaal blij als ik denk aan de zomer! En weet je waar ik nog blij van word? Dat jullie gewoon weer naar superleuke kampen kunnen gaan. Met kampbegeleiders die nu al bezig zijn om van volgende zomer de beste ooit te maken.

Hou jullie sterk tijdens deze laatste koude dagen en begin maar al te dromen van een hete zomer. Maar niet te heet natuurlijk! #OpwarmingVanDeAarde

Liefs,
Bénita aka Opperini ●

SAVE THE DATE!

NATIONALE INIDAG AAN ZEE

9 MEI 2015

**Inschrijven bij je afdeling*

KAMPWIJZER: WAT IS JOUW ULTIEME ZOMERKAMP?

DOOR Bénita Fleurantin Lietaert

Plak de pijl en het rad op een stukje karton en knip ze uit. Bevestig met een splitpen de pijl aan het rad. En draaien maar. De twee eerste afbeeldingen vormen samen jouw ultieme zomer kamp.

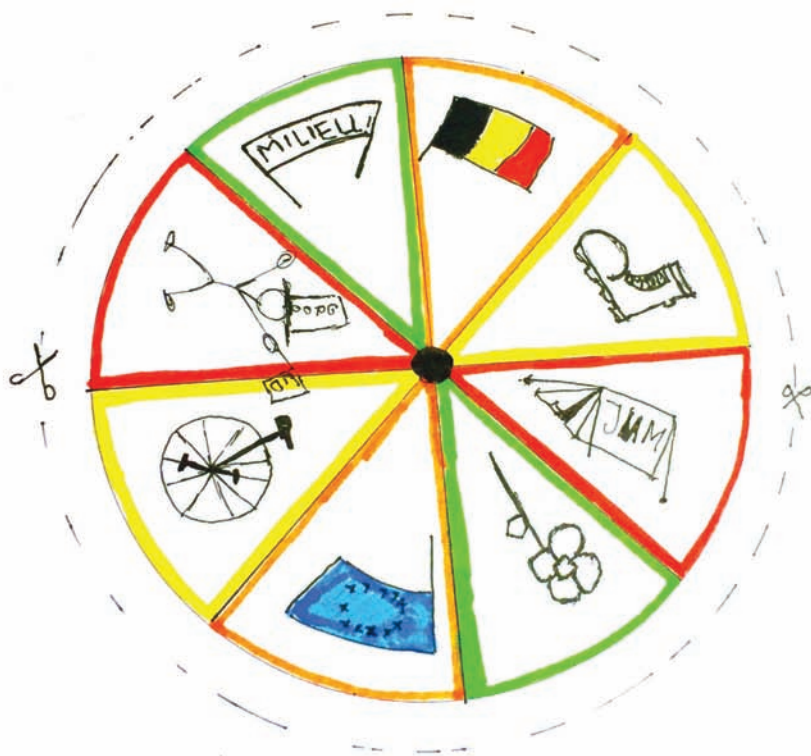
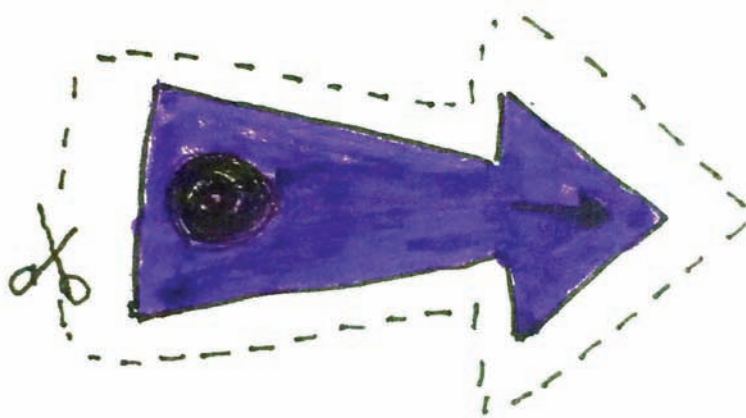

Dit is een splitpen

DO'S-AND-DON'TS

Maar je ultieme kamp, dat maak je natuurlijk vooral zelf. Volg deze tips en het wordt zeker en vast een onvergetelijke zomer!

- Neem je beerput mee.
- Barricadeer je slaapplaats! Dit is jou territorium.
- Neem geen tandpasta mee ... Schooi elke dag van iemand anders
- Giant luchtbed? NOGO
- Drink veel water want een zonne-steek is zo gebeurd.
- Fietshelmen zijn cool. Waarom? Omdat je ze met z'n allen belachelijk (veilig) bent.
- Eten is de beste maaltijd van de dag.
- Vergeet frisdrank, vlierbloesemstroop is de nieuwe limonade.
- Breng een extra vaatdoek mee, houd hem verborgen en haal hem boven de laatste dag. #KCwillLove-You
- Wil je een andere naam? Dit is je kans. Stel je voor met je nieuwe naam.
- Vraag naar de deelnemerslijst, zo zijn de vriendschapsverzoeken in no time verzonden.
- Veel gemis naar de zomer? Reünie organiseren!
- Neem je smartdinges niet mee. Voor je het weet ben je hem kwijt.
- Regenkamp? Geen ramp want je hebt een boek meegenomen.
- Pissebedden zijn eetbaar! ●

INI AAN HET WOORD

ELKE EDITIE LATEN WE EEN INI AAN HET WOORD - ZONDER CENSUR. DEZE KEER IS HET AAN ZOË EN HANNE SIOEN.

DOOR Hanne Van Den Bergh

Ik ben Hanne, ik ben 13 jaar en ik heb een zusje en twee superlieve poesjes. Ik dans, ga naar JNM, doe aan paardrijden en natuurlijk schrijf ik! Op JNM krijg ik vaak inspiratie voor een nieuw gedichtje. Het liefst schrijf ik gedichtjes maar een verhaaltje vind ik ook altijd wel leuk om te maken. Veel leesplezier!

ININAZOFE

Ininazofe krijgt van mij een tien. Omdat het leuk was om al mijn vrienden terug te zien.

't ini gaat logeren, die naam was wel goed gevonden.

Het was ook super dat we allemaal in pyjama stonden.

Bénita zei ook dat we misschien iets konden maken voor de Euglena.

En ik dacht: dat wil ik wel eens proberen.

Dan ga ik mij nog meer amuseren.

De eerste avond keken we naar Frozen, die is en blijft goed.

Het was ook heel gezellig en dit is toch iets wat er bij mij toe doet. Er stond ook vaak muziek op. Dat maakte de sfeer helemaal top.

Veel heb ik niet geslapen maar wat doet dat er toe?

Want eigenlijk was bijna iedereen 's morgens moe.

Zondag was ininazofé al voorbij

Mij inschrijven voor de volgende keer staat al op de kalender bij mij.

Er is niet zo veel dat ik echt goed kan ... Maar gedichtjes, daar maak ik graag mijn werk van!

DOOR Zoë Sioen

Ik ben Zoë Sioen van afdeling Gent. Ik ben 14 en mijn lievelingsdier is een everzwijn. Het woord 'wolk' vind ik heel mooi en ik eet graag chocolade. Gisteren had ik geen zin om te voetballen. Vandaag ook niet.

MEGA (K)EI VET DE MAX (OF ALLES WAT JE NOG MOET WETEN OVER HET EI)

Wat betekent een ei in een droom?

Een ei in je droom is een positief symbool dat staat voor vernieuwing en gezondheid. Een kapot ei staat voor een overgang in je leven.

Zie je een kip in je droom, dan staat dit voor een gebrek aan wilskracht. Kippen staan ook voor geroddel.

Hoe maak je een super cool springend ei?

Benodigdheden:

- Azijn
- Een ei
- Een pot met een deksel waar het ei goed inpast

Werkwijze:

1. Leg het ei voorzichtig in de pot. Hou het deksel bij.
2. Vul de pot met azijn tot het ei is ondergedompeld.
3. Draai het deksel op de pot en zet het in de ijskast of op een andere koele plaats.
4. Wacht één dag en ververs de azijn.
5. Wacht opnieuw één dag en check of de eierschaal helemaal is opgelost. Als dit inderdaad het geval is, haal dan het ei er voorzichtig uit en laat het maar springen op de tafel! (Dit komt natuurlijk omdat de schaal van het ei deels gemaakt is van calciumcarbonaat, wat oplost in azijn. De schaal bestaat niet alleen hieruit, daarom blijft er een beetje bruin spul over op het ei en in de azijn.)

Nog enkele wist-je-datjes...

Wist je dat... de schaal van een ei uitzonderlijk stevig is? Een gewoon kippenei kan een gewicht tot 4 kg verdragen. Het is dan ook niet verwonderlijk dat het een kuiken dagen of zelfs weken kost om ze te breken. De eierschaal van een struisvogel is bijna 2 mm dik en kan makkelijk het gewicht van een volwassen persoon dragen.

Wist je dat... de kiwi van alle vogels naar verhouding het grootste ei legt? Het wijfje weegt amper 1,7 kg maar legt wel een ei van 450 g. Begrijpelijk dat ze slechts 1 ei legt. Het uitbroeden ervan is ook een heel karwei en duurt zo'n 2-tal maand.

Wist je dat... elk ei dezelfde proporties heeft, namelijk een derde eierdooier op twee derden eiwit. ●

GOEDE HUISVADERS

DOOR Lennert De Vroey

Smaken verschillen. Maar dat Karl S. een goede huisvader was, viel bezwaarlijk te betwisten. Sinds jaar en dag toonde hij zich doordeweeks een uitstekende werkkracht als ambtenaar op het gemeentehuis en wijdde hij zich in het weekend met nooit aflatend plichtsbesef aan het vernissen van raamkozijnen, het herstellen van deurklinken en het snoeien van de buxus in de voortuin. Hij had tranen weggepinkt bij het vormsel van zijn dochter en bij de proclamatie van zijn zoon; geen dansoptreden of korfbalwedstrijd van zijn kinderpaar had hij gemist. Woorden met zijn vrouw waren net zo zeldzaam als orchideeën in Vlaanderen. En ook in de ruimere gemeenschap was Karl S. een graag geziene man: hij was het type om – te pas en te onpas, maar altijd even joviaal – met wapperende hand assistentie te verlenen bij parkeermanoeuvres; benefietverkopers vonden ten huize S. een belangrijke afzetmarkt voor lotjes, vanillewafeltjes en marsepein; en ook in zijn jonge jaren als scoutsleider was hij op kampen en weekends altijd al de eerste geweest om onder het eten plots ‘applausje voor de foers’ te roepen.

Het goedehuisvadercriterium is niet enkel toepasbaar op familiale kringen, maar ook een ernstig concept in onze nationale rechtspraak. Dat wil zeggen, een rechter moet in sommige gevallen oor-

delen of een beklagde heeft gehandeld zoals het een goede huisvader (een ‘verantwoordelijk’ en ‘redelijk’ persoon) past. Karl S. – lang geleden eens als jurylid voor een assisenproces uitgeloot – wist hiervan. Na jaren trouwe dienst op het gemeentehuis was hij er zelfs van op de hoogte dat ook de overheid veroordeeld kon worden indien ze niet als goede huisvader optrad. Vandaar dat hij die avond met verhoogde belangstelling van zijn Duvel nipte toen het nieuwsanker het item over de Klimaatzaak inleidde.

Hoewel je hem allerm minst van activisme kon verdenken, lieten milieu, klimaat, natuur en ecologie Karl S. niet helemaal koud. In hoeverre al die termen synoniem waren en of de verscheidenheid er aan wees op de complexiteit van de Schepping dan wel op de rijkdom van de Nederlandse taal, hij wist het niet. Wat hij wel wist, was dat hij bij het snoeien van de buxus het ruisen van de snelweg hoorde, dat ‘SMOG-alarmen’ een terugkerend fenomeen waren geworden, dat aan België de titel toekwam van wereldwijde filekampioen, dat er bespaard werd om te investeren in oplossingen die bij voltooiing achterhaald zouden zijn en dat de kosten van dat alles intussen steeds meer doorgerekend werden tot in de gezondheidszorg. Weken later had hij met een nieuwe Duvel naar een goed-nieuwsshow over lage brandstofprijzen zitten kijken, om nog een maand nadien argeloos de bus te nemen en vier haltes later 3 euro armer af te stappen. Voor dat bedrag had hij met zijn dieselwagen makkelijk van Antwerpen tot Gent kunnen bollen, niet gehinderd door een noemenswaardige accijns of kilometerheffing – hoewel vermoedelijk toch opgehouden door stapvoets, gesubsidieerd bedrijfswagenverkeer ter hoogte van de Kennedytunnel. In het licht van de

3 euro voor een ticketje van *De Lijn* begreep hij nu plots wel waarom minister Weyts op de noodzaak van een lederen zedebekleding had gewezen, al vond hij dat daarnaast ook koffie en koekjes redelijkerwijs in die prijs inbegrepen zouden moeten worden.

Als goede huisvader had Karl S. dit alles overwogen. Veel van wat hij deed, had tot doel een mooie toekomst voor zijn kinderen te verzekeren. Het scheen hem toe dat, als vanillewafeltjes bij overmatig gebruik plots erg schadelijk bleken, hij zou afstappen van dat sinds lang beproefde recept en zijn schatten de iets progressievere brownies, waarmee de naar verluidt wat dromerige jeugd wel eens kwam leuren, zou voorschieten. Bovendien vond hij de wens van zijn twee kinderen om oud te worden en (klein)kinderen op te voeden in een wereld met seizoenen en hier en daar een stukje groen nog niet zo gek. Want hoewel ze een jaar of acht geleden tot zijn grote spijt een soort van groene scouts boven de Baden Powell-versie hadden verkozen, was die wens toch geen geradicaliseerd discours maar een redelijk en legitiem verlangen.

Met macht komt verantwoordelijkheid, zoals Karl S. zich bij de opvoeding van zijn twee oogappels donders goed had ingeprent. En wie al jarenlang als goede huisvader heeft opgetreden, verwacht dat ook al wel eens van een ander. Dus toen hij hoorde dat de overheid, die snoeit in openbaar vervoer en investeert in meer beton, in de eerste plaats ‘de burger’ op zijn plichten wees, kreeg hij het toch even te kwaad. Wanneer een dag of twee na de bewuste busrit bleek dat de Klimaatzaak voort zou procederen, trok hij zijn stoutste schoenen aan en werd mede-eiser. Akkoord, BV’s waren nooit helemaal zijn ding geweest; maar nu de boodschapper iets nuttig vertelde – en zijn naam in elk geval niet Dimitri Bontinck was – had het weinig zin er op te schieten. ●

ORGANIGRAM

JNM HEEFT EEN LOKALE EN NATIONALE WERKING. IN DIT ORGANIGRAM ONTDEK JE WIE WAT DOET.
ONZE CONTACTGEGEVENS VIND JE ONDERAAN DEZE PAGINA.

Elk JNM-lid (behalve RvB-leden) heeft stemrecht in de

ALGEMENE VERGADERING (AV)

De voorzitter van elke HB-ploeg zetelt in de

RAAD VAN BESTUUR (RVB)

AFDELINGEN

HOOFDBESTUUR (HB)

PERSONEEL

Dagelijks bestuur
Dagelijks personeelsbestuur

Voorzitter
Penningmeester
Secretaris

Bondsvoorzitter
Penningmeester
Bondssecretaris

Coördinator
Beleidsondersteunend
medewerker

Natuurverantwoordelijke
Beheerverantwoordelijke
Milieuverantwoordelijke

Natuurstudiewerkgroep (NWG)
Beheerwerkgroep (BWG)
Milieuwerkgroep (MWG)

Beleidsondersteunend
medewerker

Materiaalassistent
Lokaalverantwoordelijke
Pers & promo
Webmaster
Redacteur
Contactpersoon

Praktische ploeg (PP)
Communicatieploeg (CP)

Medewerker ledenadministratie
Medewerker activiteiten-
en financiële administratie
Communicatiemedewerker

Piep-, ini- en
grotenverantwoordelijke
Piep-, ini- en
grotenbegeleider
Afgevaardigde jeugdraad

Afdelingsondersteunende
ploeg (AOP)
Vormingsploeg (VP)
Knokploeg (KP)

Afdelingsmedewerkers
Vormingsmedewerker

LOKAAL

Op lokaal niveau zetten honderden vrijwilligers zich in JNM'ers van 50 afdelingen uren speelplezier te bezorgen. Vul je gemeente in op jnm.be/afdelingen en je komt terecht op de contactpagina van jouw afdeling.

NATIONAAL

Op nationaal niveau wordt de werking gedragen door het hoofdbestuur. Dat zijn ongeveer 60 vrijwilligers die zich in acht werkgroepen en ploegen inzetten. Je vindt de contactgegevens van het hoofdbestuur op jnm.be/hb.

Het hoofdbestuur en de afdelingen worden ondersteund door zes personeelsleden op het nationaal secretariaat in Tarbotstraat 61E in Gent. Heb je een administratieve vraag, mail dan info@jnm.be of bel 09 223 47 81.

BELEID

INHOUD

ONDERSTEUNING

BEWEGING

CONTACT

JNM

JE BEESTIGSTE JEUGDBEWEGING

JNM, de Jeugdbond voor Natuur en Milieu, is een jeugdbeweging voor iedereen tussen 7 en 26 jaar die zich goed voelt in de natuur en zijn schouders niet ophaalt voor het milieu. Samen trekken we het hele jaar door de mooiste natuurgebieden in en laten we ons betoveren door de zotste waarnemingen. We nemen zelf een zaag of schop in de hand en maken ruimte voor natuur. Bovendien gaan we op een duurzame en milieuvriendelijke manier door het leven en proberen we anderen daar ook warm voor te maken. En tijdens de zomermaanden? Dan kan je tijdens één van onze veertig zomerkampen in binnen- en buitenland dagenlang genieten met vrienden in de natuur. Kom zelf op ontdekking bij één van onze vijftig afdelingen in Vlaanderen en Brussel.

LID WORDEN

Om lid te worden surf je naar www.jnm.be/lidworden en vul je het inschrijvingsformulier in. Je krijgt betalingsinstructies per e-mail.

- 5 euro voor introductieleden: voor iedereen in het eerste jaar dat je lid bent
- 18 euro voor piep-, ini- & gewone leden, geboren in de jaren 1988 tot en met 2006
- 18 euro voor steunleden, geboren in 1987 of vroeger (abonnement op Euglena)
- 36 euro voor instellingen, bibliotheken, scholen ... (abonnement Euglena + Kikker)

LIDGELD HERNIEUWEN

Surf aangemeld naar www.jnm.be/lidgeldhernieuwen en ons systeem leidt je door de verschillende stappen van je lidgeldhernieuwing. Je kan ook een domiciliëringsaanvraag indienen op www.jnm.be/domiciliering. Wie betaalt via domiciliëring krijgt een leuk JNM-cadeau!

Met steun van de
Vlaamse overheid

JNM-WINKEL

De dagen worden eindelijk terug wat langer en warmer! Tijd om uit uw kot te komen, de cursussen eens een weekend te laten rusten en wat frisse buitenlucht op te snuiven.

WELKOM IN HET JNM-VERKOOPPUNT

Na een enorme verhuus en drukke maanden achter schermen zijn we helemaal klaar voor een nieuw avontuur samen met de mensen van Oxfam Wereldwinkels! Wil je ons eens bezoeken? Ons verkooppunt vind je terug in de Oxfam Wereldwinkel Gent-Centrum, (Lammersstraat 16 in Gent) en is open van maandag tot zaterdag telkens van 10u tot 18u30.

Alle JNM-producten zijn er verkrijgbaar en op woensdag en zaterdagmiddag is er steeds iemand om jullie een handje te helpen bij het zoeken naar jullie felbegeerde gidsen en andere JNM-spullen.

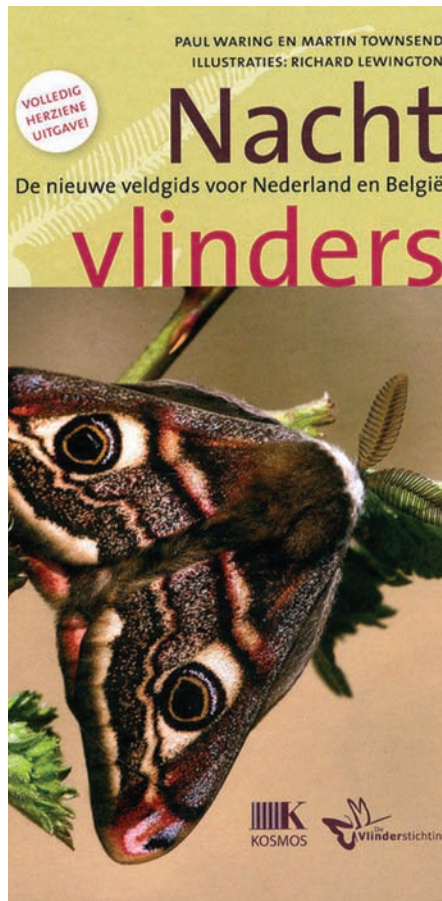
Uiteraard kan je 24/7 alle producten bestellen op www.jnm.be/winkel. Als je online een bestelling plaatst, kan je deze laten thuisleveren of ophalen in het JNM-verkooppunt. ●

WWW.JNM.BE/WINKEL

Petzl Tikina LED hoofdlamp - groen/blauw (ledenprijs € 19,95)

De handigste én betaalbare hoofdlamp is er nu ook voor onze JNM-leden. Ideaal in de tent, op tocht of om zichtbaar te zijn op de weg.

Nachtvlinders - de nieuwe veldgids voor Nederland en België (ledenprijs € 32)

Hij is er, de 'mottenbijbel' met sterk verbeterde inhoud! De nieuwe generatie vlinderaars kan eindelijk met de befaamde nachtvlingergids aan het determineren gaan. Een absolute aanrader!

De nieuwe plantengids voor onderweg (ledenprijs € 15,80)

Met het voorjaar voor de deur is ook het plantenseizoen weer aangebroken. Deze flinke bloemengids helpt je met het op naam brengen van bloeiende planten.

Inklaploep 10 x 18 (ledenprijs € 16,80)

De ideale plantenloep! Geleverd met opbergtasje.

Fenix LD22 (ledenprijs € 54,90)

Dit is intussen zowat dé JNM-zaklamp geworden. Compact, licht en superstevig. De LED-lamp heeft vier lichtstanden en schijnt maximum 113 meter ver. Vijf jaar garantie, geleverd met twee AA penlite batterijen.